

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1553

av **Tina Ghasemi (M)**

Barnäktenskap bland ensamkommande barn

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med en handlingsplan för hur handläggningen av ärenden som rör asylsökande ensamkommande flickor i barnäktenskap med vuxna män ska göras mer enhetlig och rättssäker, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

En av de nya utmaningar som framkommit i samband med de ökade flyktingströmmarna till Sverige under det senaste året är asylsökande ensamkommande flickor i barnäktenskap med vuxna män. I många fall placeras dessa flickor i boenden tillsammans med sina män, trots att barnäktenskap strider mot både FN:s barnkonvention och svensk lagstiftning. Det finns en bristande kunskap om denna problematik i Sverige och hur den bäst bör hanteras av socialtjänst och andra myndigheter. Därför behöver regelverk och rutiner stramas upp så att de blir enhetliga, uppfyller alla krav på rättssäkerhet och sätter barnens bästa i fokus.

Länsstyrelsen i Östergötland har sedan 2005 haft i uppdrag av regeringen att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck. De har sedan några år tillbaka utvecklat ett nationellt kompetensteam som ska samordna arbetet mot hedersförtryckets olika uttrycksformer, såsom barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av flickor och kvinnor. Liksom Migrationsverket har Nationella kompetensteamet konstaterat förekomsten av asylsökande ensamkommande unga flickor i barnäktenskap med vuxna män.

Migrationsverket konstaterar till exempel i sin rapport ”Är du gift? Utredningen av handläggning av barn som är gifta när de kommer till Sverige”, vilken släpptes i mars i år, att cirka 132 fall med gifta ensamkommande barn har uppmärksammats i Sverige. Myndigheten bedömer även att mörkertalet är väldigt stort. 129 av de identifierade barnen rör flickor, 3 rör pojkar. I samtliga ärenden saknades vigselbevis som styrkt äktenskapets existens, vilket i praktiken har inneburit att myndigheter i Sverige satt sin tilltro till muntliga uppgifter som framförts av barnen själva och deras vuxna män. De

flesta av barnen är flickor mellan 15 och 17 år. Det har även framkommit uppgifter om flickor så unga som 13 år.

Barnnäktenskap strider mot barnkonventionen och svensk lag och är skadligt för flickors liv och hälsa. Risken är stor att barnen utsätts för våld och övergrepp, att deras skolgång avbryts, deras hälsa försämras och att deras barndom berövas dem. Det är en vederstygglig företeelse som vi aldrig kan acceptera i Sverige.

Det är kommunerna som ytterst är ansvariga för att barn får den hjälp och det stöd de behöver. Hittills har de valt att hantera problematiken på olika sätt. Det finns till exempel fall då gode män motsatt sig att flickor ska placeras i boenden tillsammans med sina män och så finns det exempel på gode män som tillåtit det. Det har förekommit att den kommun till vilken ett barn anvisats av Migrationsverket har betraktat barnet som en vuxen kvinna, och först efter flytt till en annan kommun har socialtjänsten reagerat på att flickan lever med en vuxen man och börjat utreda hennes behov. Det har också framkommit ärenden som rört månggifte med flickor i åldern 15–17 år.

Att socialtjänsten gjort helt olika bedömningar i olika kommuner visar på de stundtals skadliga konsekvenserna av avsaknaden av tydliga riktlinjer. Nationella kompetensteamet konstaterar att kommunerna saknar tydliga rutiner för hur de på ett säkert sätt ska bedöma flickans situation när hon lever med den vuxne mannen. Barnen själva saknar kunskap om Sverige, vilka rättigheter de har i landet och om myndigheternas ansvar för barn och unga. De befinner sig med andra ord i en väldigt utsatt situation. Det är därför oerhört viktigt att socialtjänsten noga utreder barnens behov för att säkerställa att deras rättigheter, som Sverige förbundit sig att upprätthålla, tas tillvara. Att kommunerna hanterat ärenden som rör barn som är gifta med vuxna män på så diametralt olika sätt innebär i praktiken – vilket Nationella kompetensteamet själva fastslår – att barnnäktenskap accepteras i Sverige, trots att det strider mot svensk lagstiftning.

Att Sverige, som på många sätt ligger i framkant vad gäller tillämpningen av mänskliga rättigheter, låter detta fortgå är fullständigt oacceptabelt. Kommunernas riktlinjer måste vara glasklara vad gäller hanteringen av dessa ärenden och barnens bästa måste alltid sättas i fokus. Därför bör regeringen skyndsamt återkomma med en handlingsplan för hur handläggningen av ärenden av det slag som beskrivits i motionen blir mer enhetlig och att socialtjänsten i Sveriges kommuner får det stöd och den hjälp de behöver för att kunna se till att barnens rättigheter alltid prioriteras och tas tillvara.

Tina Ghasemi (M)